

na sebe kličemo. Kakor se čuje, so hudo zadete občine Videm, Pleterje, Sromlje in Pišce, nekaj manj pa Bizelsko. Prosimo torej, naj nam naši zastopniki pomorejo do kakšne pomoči, bodisi od koder koli.

S Pohorja. (Ta poslanec bode pomagal kmetom.) Na volilni dan se bliža volišču mali, debel možiček, pozdravlja volilce z besedami: »Koga bomo volili? Jaz vem za poslanca, tam v mestu Mariboru. On je bogat človek, ta bo kmetom pomagal — za njega moramo delovati. — Kako pa nam bode pomagal? Bode prišel za kmeta orat, kosit, živine pitat, bo kmetu kupil par volov ali krav, bode plačal za nas davek, bo plačal dolge za nas, bode nam pa svoje denarje razdelil? To vse ne. Kako pa nam bode torej pomagal? Morebiti bode milijonarjem denarje pobral in kmetom razdelil? To ne more. No, kako pa nam bode tedaj pomagal? — On bode pobral slabe Slovence skupaj, njih pobasal v koš in nje prodal Nemcem, da bodo Nemci opravičeno rekli: Kako neumen je Slovenec, rajši voli nasprotnika, kakor sam sebe. Naši sedanji poslanci so naši prijatelji, so sinovi našega rodu, njim so znane naše težave, oni delajo vedno v prid našega naroda. Ako vam naši poslanci ne morejo zadostiti; bode nam torej zadostil poslanec, ki v denarjih plava, kateri ne ve, kako se kmet trudi, kako si on kruh prideluje. On ne živi med kmečkim ljudstvom, on tudi ne ve, kaj je kmetu, kaj je narodu treba. Tak poslanec, ki Slovence nič ne privošči in ga po volitvi le zatira, — tak poslanec ne more in tudi noče nam slovenskim kmetom pomagati. Koga pa bi torej naj volili? Katero roko imaš rajši, svojo ali roko svojega soseda? Katero suknjo imaš rajši, svojo ali enako svojega soseda, katera te nikdar grela ne bo? To premisli in voli!

Iz Ljutomer. (Na Gvenu) so v minolem mesecu zmerili največjo vročino dne 5. avgusta, (26°6' C), najbolj hladno 19. avgusta, (10°3' C). Deževnih dnevov bilo je 19, največ dežja dne 6. avgusta. Toča prikazala se je dvakrat, ali škode ni povzročila po polji, pač pa po vinogradih dne 6. avgusta dvakrat, zaran in zvečer. Žetvo smo pri nas v poznih letinah gotovi navadno do dne 15. ali 18. julija, v zgodnjih pa do okoli 10. julija. Ali letos se je zavoljo vednega deževanja delo nakopičilo, da ga skoro ne moremo zmagovati. Oves in jaro rž smo na njivi imeli še sredi avgusta, repe še tistokrat nismo mogli posejati, a na vrsto je prišla že košnja otave. Prahe za ozimino ni bilo mogoče orati, kakor bi bili radi. Jajblanc so rodne precej, posebno kar je mlajšega drevja. Ob Muri je toča škodo naredila, kakor čujemo, v Volčjivsi in v Bučevcih.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so brzojavno častitali k dvestoletnici dunajskega pešpolka »Deutschmeister«. — Dne 7. septembra se je v navzočnosti nadvojvode Evgena položil temelj za spomenik polku »Deutschmeister«. — Državni zbor se snide okoli dne 1. oktobra. Naj bi vendar potem kmalu vsprejel domovinsko postavbo!

Češko. Te dni se vrši katoliški shod za budejeviško škofijo v Taboru. — Mestni zastop v Pragi je daroval za češke manjšine v nemških mestih 5000 gld. — V Liberci je češka ljudska šola prenapolnjena.

Solnograško. Danes teden se je zvršil IV. splošni avstrijski katoliški shod. Sklepni govor so imeli kardinal Haller. Prav dobro znamenje za ta shod je to, da vsi

liberalni listi čezenj zabavljajo. Krščansko ljudstvo ustaja ne samo po vaseh, ampak tudi po mestih.

Štajarsko. Oni dan sta se v Kalsdorfu pri Gradcu na shodu poskusila Kaltenegger in Morre. Poslednji se je pa moral prepričevalnim besedam Kalteneggerjevimi umakniti. — Za mestno skupino Slov. Gradec, Šoštanj itd. kandidujeta dr. Eduvard Glančnik in pa st.-peterski Lenko. Oba obljubujeta, da hočeta Slovence pohrustati.

Koroško. Nemski katoličani niso bili pri prvotnih volitvah tako srečni, kakor naši bratje Slovenci, ki so politično izvrstno izšolani. — Mac Nevin vedno najde kako bolezen, da le Slovincem shode prepreči. Na ta način je tudi prepovedal glavni zbor Ciril-Methodove družnice v Dvoru.

Kranjsko. Namesto pokojnega kanonika Kluna kandidira za državni zbor dr. Ivan Šustersič. — Deželni šolski svet je dovolil za gimnazijo v Kranju vsoprednico k prvemu razredu, in Gautsch je hotel svoje dni to gimnazijo zatreti! — Vodovod v Kočevju bode kmalu gotov, potem se pa začne delati vodovod v Novem mestu.

Primorsko. Monsignor Andrej Šterk, novi tržaški škof, je bil dne 8. septembra slovesno umeščen. — Grof Badeni je včeraj došel skozi Soško dolino v Gorico, danes pa se pelje v Trst. Naj se grof Badeni prepriča, kako zanemarejeno je Primorsko, potem pa naj pomaga, posebno da pridejo Slovenci do svojih pravic!

Ogersko. Že pred tednom se je sešel državni zbor. Minister Lukacz je poslancem naznanil, da je carinska in trgovinska pogodba z avstrijsko vlado dogovorjena, da Ogrji po novi pogodbi profitirajo na leto 4 milijone in bodo imeli avstro-ogersko banko takorekoč v svojih rokah. Kakor vse kaže, bode nova pogodba za našo državno polovico zopet tako krivična, kakor do zdaj, ker so naši ministri proti Madjarom vse premehki.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so poslali posebno pismo odboru, ki koncem tega meseca priredi protiframasonski shod v Tridentu na južnem Tirolskem, ter opominjajo vse vernike, naj se vojskujejo proti framasonom.

Italijansko. Prestolonaslednik Viktor Emanuel se poroči s črnogorsko princesinjo Heleno, ki prestopi h katoliški veri, okoli vseh svetnikov v Rimu. Toda vsled papeževega ukaza se poroka ne sme vršiti v nobeni baziliki ali večji cerkvi.

Francosko. V Parizu se delajo velikanske priprave na krasen vsprejem ruskega carja. — Več okrajnih zastopov je učiteljem in učencem prepovedalo udeležbo pri procesijah in raznih drugih cerkvenih svečanostih. Kdaj vendar neha preganjanje katoličanov?

Nemško. Cesar in cesarica sta zelo slovesno vsprejela dne 5. sept. rusko carsko dvojico v Vratislavu. Kancelar knez Hohenlohe se je v nedeljo pri carju mudil celo uro. Dne 7. sept. pa sta car in carica odpotovala v Kodanj, glavno mesto Danske.

Rusko. Generalni povernér v Varšavi, grof Šuvalov, ki bojdá postane naslednik Lobanova, je pred tednom nevarno zbolel; zadela ga je kap. Te dni se mu je zdravje nekoliko zboljšalo. Šuvalov je prijatelj Avstrije.

Turško. Turčini so v Carigradu dne 26., 27. in 28. avgusta pomorili sedem tisoč krščanskih Armencev. Klanje je trajalo 27 ur, in policija in vojaštvo se niti ni ganilo. — Na Kreti je zopet mir. Krščanski Krečani so zadovoljni s svobodščinami, katere jim je dal sultan, ne pa mohamedanci. Od teh jih mnogo hoče Kreto zapustiti. — Po vsej Macedoniji se razširjajo oklici, naj se vse ljudstvo spunta.

Špansko. Na Filipinskih otokih v vshodni Aziji, kjer je nedavno izbruhnila ustaja, imajo Španci samo

10tisoč vojakov. Zato vlada pošlje tja v kratkem mnogo vojakov. Kakor pa Kubance podpirajo severni Američani, tako Filipince Japonci.

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovce.)

(Dalje.)

II.

Komaj je bil Arpad s svojimi ropoželnimi četami prihrul na sedanjo Ogersko, so se bližnji narodi kmalu prepričali, da so dobili divjega in zelo nevarnega soseda. Ogri se namreč nikakor niso zadovoljili s tem, kar jim je živinoreja dajala, ampak kakor nekdanji Obri, tako so zdaj oni leto za letom v velikih četah na hitrih svojih konjih drli v sosedne dežele, po katerih so neusmiljeno ropali, požigali cerkve in hiše, morili može, otroke in stare ženice, mlade pa odpeljavali seboj, da bi služile njih pohotnosti. V nekaterih letih so obširno Panonijo, h kateri je spadal tudi del slov. Štajarja, tako opustili, da l. 900. ni bilo v celi deželi nobene cerkve.¹⁾

Pa tudi drugi, še tako oddaljeni kraji niso bili varni pred njihovimi napadi; — ne le Nemško, nego celo Italijo in Francosko so obiskali in zapustili znamenja svoje nezaslišane grozovitosti.

Nemški kralj Ljudevik, imenovan dete, se je hotel upreti njihovi sili ter je nabral na Bavarskem veliko vojsko, kateri se je pridružil tudi mnogo Slovencev. A v grozni bitvi pri Požunu (9. avg. 907) so Ogri popolnoma zmagali svoje nasprotnike, katerih večji del je žalostno končal na krvavem bojišču in le malo jih je ušlo iz strašnega klanja. Po tej nesrečni bitvi so Ogri posedli vso današnjo Avstrijo in velik kos Štajarske, Moravske pa jim je morala davek plačevati in ni več imela svojih knezov.

Kakor prva leta, tako so Ogri še dolgo hodili v sosedne dežele ropat in pustošiti, dokler jim ni nemški kralj Henrik I. ujel imenitnega vojvodo (924) ter si zanj izprosil premirje na devet let. Ta čas je Henrik dobro porabil. Izuril si je konjike ter vse preskrbel, česar mu je bilo treba, da je mogel po preteklem premirju strahovite Ogre v slavni bitvi pri Merzeburgu (28. avg. 933) do dobrega užugati. Zda se niso upali na Nemško, dokler je živel Henrik. Ko so pa po njegovi smrti zopet tje prihruli, jih je cesar Oton I. s češko pomočjo še slavnije zmagal na Leškem polju pri Avgzburgu (10. avg. 955).

Po tej usodepolni bitvi so Ogri po malem sprevideli, da bodo ravno tako poginili, kakor nekdanji Huni in Obri, če ne bodo opustili razbojnega svojega življenja. Gjula, vojvoda na Erdeljskem, kjer je razen paganskih Ogrov bivalo mnogo krščanskih Vlahov, se je prvi dal krstiti. Njegova hči Sarolta se je omožila z Geso ali Gejzo ter ga pregovorila, da je tudi on postal kristjan. Na njegovo povabilo so prišli z Nemškega in Českega krščanski blagovestniki, l. 984. pa celo praški škof, sv. Adalbert (Vojteh), ki mu je v Ostrogonu krstil njegovega sina, sv. Štefana.²⁾

¹⁾ Bavarski škofje so pisali v prvi polovici l. 900, papežu Ivanu IX. med drugim tako-le: „... ipsi (Ungari) supervenerunt et alios captivos duxerunt, alios occiderunt, alios ferina carcerum fame et siti perdiderunt, innumeros vero exilio deputaverunt et nobiles viros ac honestas mulieres in servitium redegerunt, ecclesias Dei incenderunt et omnia aedificia deleverunt; ita ut in tota Pannonia nostra, maxima provincia, tantum una non appareat ecclesia, prout episcopi a vobis destinati, si fateri velint, enarrare possunt, quantos dies transierunt et totam terram desolatam viderunt.“ (Juvavia, II., 285).

²⁾ Meynert, Gesch. Oesterr., IV., 40-44 in J. Staré, Občana zgodovina, III., 701.

Vsled tega se je zlasti po blagem prizadevanju kralja Štefana kljub nasprotovanju nekaterih mogočnih ogerskih plemenitnikov, katerim mirno življenje ni uga-jalo, krščanstvo vendar le vedno bolj utrjevalo ter je divje Ogre tako oblačilo, da so precej časa dali mir svojim sosedom.

Ko pa je sv. Štefan dne 15. avgusta l. 1038. brez otrok umrl, nastal je na Ogorskem splošen nered, ki je imel tudi za sosedne dežele slabe posledice. Že čez tri leta so namreč Ogri postavnega kralja, Petra, sina Štefanove sestre Gizele, izgnali ter na mesto njega palatina Samuela Abo iz rodu Kumanov posadili na ogerski prestol. Ker sta se pa za Petra potegovala njegov svak, mejni grof Adalbert Avstrijski in nemški cesar Henrik III., planil je Samuel l. 1042. z dvema armadama na Avstrijsko. Tudi na Štajarsko je poslal precejšnjo trumo, ki se je, upustošivši rodovitno okolico, lotila tudi Ptuj. Toda še o pravem času je pridiral mejni grof Gotfrid, ki je sovražnike pred mestnim ozidjem v Budini premagal ter nje proti vzhodu odpodil.³⁾

Enako se je Ogom godilo tudi na Avstrijskem, in Peter se je l. 1044. po žalostnem koncu Samuela zopet povrnil na ogerski prestol. Pa že l. 1046. so ga ogerski velikaši s pomočjo še precej močne paganske stranke vrgli v ječo, v kateri je kmalu umrl. (Dalje prih.)

Smešnica. Jovan Veselovič vpraša nekdanje svoje tovariše: »Kdo je bil prvi lekarnar ali apotekar?« Nihče ne zna. Slednjič jim Veselovič pomaga, rekoč: »No, kozel, ker je on prvi rože pobiral in delal kroglice!«

Razne stvari.

Domače. (Mil. knezoško!) so v zadnjem škofijskem uradnem listu vernikom ostro prepovedali branje in razširjanje sledečih dveh pogubljivih knjižic: »Grešnikov prijatelj. Natisnila tiskarna Pajevića v Novem Sadu«, in pa »Kristus in socialna demokracija. Ponatis iz »Delaveca«. Spisal R. Kalver.«

(Najvišje potrjenje.) Presvetli cesar so potrdili izvolitev gosp. dr. Jos. Serneca za načelnika celjskemu okrajnemu zastopu in g. dr. Ivana Dečka za njegovega namestnika.

(Nova profesorska stolica) v mariborskem bogoslovju se je ustanovila in sicer za krščansko modroslovje in fundamentalno bogoslovje; toda stolica se namesti še le dne 1. oktobra 1897.

(V slavni Lurd) je začetkom minolega tedna romalo s posebnim vlakom okoli 500 avstrijskih romarjev. V soboto so došli v Lurd in ondi ostali štiri dni. Iz naše škofije se udeležijo ti-le p. n. gospodje: kanonik Karol Hribovšek, dekan Fr. Dovnik, župnika Fr. Zdolšek in Anton Lednik in kaplan Fr. Črnenšek.

(Volilci, pozor!) Od več strani se mi je naznanilo, da mislijo nekateri naših volilcev meni dati glasove, namesto vlč. g. Lendovšku, župniku in duh. svetovalcu v Makolah; pa jaz tukaj izjavljam, da nisem mislil nikdar kandidirati in bi tudi nikakor ne sprejel izvolitve. Opozarjam torej vse tiste volilce, ki ste bili namenjeni, meni dati glasove, da se na nobeden način ne date motiti, in date na dan volitve vsi vlč. g. Lendovšku svoje glasove. Le pomislite, kake posledice bi imele za nas, če nismo jedini? Torej slovenski volilci, dne 21. septembra dajmo vsi jednoglasno svoje glasove kandidatoma: g. Robiču in g. Lendovšku! Zmaga mora biti tako sijajna, kakor še poprej nikdar! — Franc Mlakar, posestnik v Hošnici.

³⁾ Muchar, Gesch. Steierm., IV., 282.